

Opening Andersgedenkmonumenten

Capelle aan den IJssel, 9 juni 2011

Gedenken en religie over de wereld

Dag beste mensen,

Mijn naam is Ineke Koedam en ook ik mag u welkom heten bij de officiële opening van Andersgedenkmonumenten, die zojuist ritueel werd verricht door Frank Koen, burgemeester van Capelle aan den IJssel.

1

Foto 1: Burgemeester Capelle aan den IJssel, Frank Koen

*© Lezing 'Gedenken en religie over de wereld' ter gelegenheid van de opening van Andersgedenkmonumenten d.d. 9 juni 2011
Door Ineke Koedam, Weerschijn*

Toen ik dit voorjaar van Rinus een uitnodiging ontving voor de opening van zijn nieuwe bedrijf ontstond bij onze eerste kennismaking spontaan het idee om hier vandaag te spreken. Vanuit mijn achtergrond en ervaringen met sterven zou ik een korte inleiding houden over *Gedenken en religie over de wereld*. Een thema waar Abel Tasma overigens met zijn expositie u ongetwijfeld veel interessants over kan vertellen.

Foto 2 Ineke Koedam (Weerschijn), Abel Tasma (kunstenaar), Burg. Frank Koen

In mijn werk met stervenden en rouwenden heb ik me verdiept in de visies vanuit de Westerse samenleving maar ook vanuit de Oosterse traditie.

Generaliserend zou je wellicht deze visies op sterven en het leven na de dood, als bijna haaks kunnen zien op onze hedendaagse westerse culturele visie: dood is dood, dood is het einde. En vooral ook: dood zien we liever niet. Nou is dit een wat gemakkelijke scheiding om te maken, omdat de laatste tijd ook in het Westen een toenemende bereidheid bestaat om de dood met verruimde blik te bekijken.

Foto 3: uit de persoonlijke kunstcollectie van Abel Tasma

De Oosterse traditie heeft inderdaad een rijke cultuur als het gaat om de reis door én het verblijf na de dood. Ook de middeleeuwen kende nog de kunst van het sterven (Ars Moriendi) en het is met name de opkomst van de wetenschap in de 19e eeuw die daar in het Westen een eind aan maakte.

In tegenstelling tot het esoterisch christendom en bijvoorbeeld de antroposofie kent het moderne christendom een wel zeer beperkte visie op de dood en het leven na de dood. Een visie die bovendien voor nogal wat angst heeft gezorgd.

Naast discussies rondom euthanasie, levenseindeklinieken en het zelfgekozen levenseinde, lijkt er toch ook een toenemende bereidheid te zijn om anders naar de dood te kijken. Maar hoewel de belangstelling toe neemt, is er nog een steeds een hele grote groep mensen die de dood maar vooral zo lang mogelijk buiten de deur wenst te houden.

Een tweede groep beperkt zich in de voorbereiding tot het nemen van beslissingen over de uitvaart. Veelal vanuit een wens de regie in eigen hand te blijven houden. Hoewel ik het als een belangrijke ontwikkeling zie is het net als bij de eerste groep meestal angst wat hen drijft. Voor mij is sterven een kostbaar en wezenlijk proces van ieder mens. En inzicht verwerven in wat sterven werkelijk is, draagt niet alleen bij aan vermindering van angst en ontwikkeling van vertrouwen, maar geeft ons leven óók betekenis en perspectief.

Als we kijken naar beslissingen die mensen nemen ten aanzien van de uitvaart, ten aanzien van afscheid nemen en gedenken, dan zien we dat vooral de 'eigenheid' van de overledene tot zijn recht moet komen. De vele commercials van de grotere uitvaartondernemingen laten ons weten dat iedere uitvaart uniek is omdat ieder mens uniek is. Ieder mens is uniek, dat zal niemand tegenspreken. Maar je zou bijna denken dat als je niets geregeld hebt, je eigenlijk niet meetelt. Ook de opkomst van uitvaartsprekers en ritueelbegeleiders laat zien dat we met een serieuze ontwikkeling te maken hebben. Een ontwikkeling die natuurlijk vooral samengaat met de secularisering van onze samenleving. Steeds meer mensen verlaten de kerk. Of zij hebben afstand genomen van hun geloof óf zij praktiseren dat buiten de kerk als instelling.

Aan een begrafenis of afscheid wordt steeds vaker een betere invulling gegeven dan 'het kopje koffie met cake'. Dat is een mooie ontwikkeling. Overigens ben ik er zelf helemaal niet zo'n voorstander van om alle beslissingen volledig dicht te timmeren en vast te leggen, omdat er rondom het sterven nog zoveel moois kan ontstaan. Dat ene juiste gedicht dat je zomaar onder ogen krijgt en wat zo passend is of die ene mens die nog iets waardevols vertelt.

Maar welke manieren van invulling zijn nu eigenlijk waardevol?

Huidige, moderne rituelen vinden alle hun oorsprong in eeuwenoude rituelen en hebben daarmee een grote zeggingskracht. Of bepaalde rituelen ook voor jou een werkingskracht hebben, hangt af van jouw geloofsovertuiging of spirituele opvattingen.

Veel mensen steken een kaarsje op voor hun overleden dierbaren, maar dat geldt ook weer niet voor iedereen. Ik houd er van het klein te houden en het dicht bij iemand zelf te zoeken. Van tijd tot tijd treed ik als uitvaartspreker op. Juist door iemands eigenheid te benoemen, waarin dan tevens de begrensdheid en beperktheid doorklinken van wie wij hier op aarde zijn, plaats ik leven en sterven in een groter perspectief. Daar heb je dus helemaal geen grote woorden voor nodig. In dat kostbare proces van 'afscheid' lijken naasten iedere keer weer, al is het maar even, de verbinding te maken met wie wij wezenlijk zijn of een glimp op te vangen van dat iets wat ons dagelijks bewustzijn overstijgt. En het is dát wat mensen bekrachtigt en wat ik zo waardevol vind. En ja rituelen, symbolen, redes hebben daarin zo hun plaats, maar dat hele wezenlijke dat is niet te regisseren, dat gebeurt.

5

Toch zijn rituelen belangrijk. Rituelen doen ons beseffen dat er een andere fase komt. Zojuist heeft Burgmeester Frank Koen de officiële opening verricht door het doorknippen van een lint. En dit ritueel luidt de opening en presentatie in van Andersgedenkmonumenten aan het grote publiek. Na alle voorbereidingen is daar nu het moment om naar buiten treden en om de missie 'samen met u een persoonlijk gedenkteken tot stand te brengen' aan de wereld kenbaar te maken. En het ritueel van het doorknippen van een lint helpt om deze overgang te maken. Ik wens jou Rinus dat hier niets dan goeds voor jou en vele anderen uit voort mag komen.

Foto 4: Rinus Tonder (Andersgedenkmonumenten) en toehoorders

Misschien is het u ontgaan, misschien ook niet. Maar het is vandaag 9 juni Vorige week was het Hemelvaartsdag en volgende week is het Pinksteren. Het zijn Christelijke feesten waar menigeen misschien de betekenis nog wel van kent, maar die niet meer zo bewust worden beleefd. Veertig dagen na zijn opstanding voer Jezus op naar de hemel. Zijn discipelen waren bij de hemelvaart aanwezig en Jezus beloofde hen dat binnen korte tijd de Heilige Geest zou komen om hen te helpen en te ondersteunen. Volgens het Bijbelverhaal werd de belofte van de heilige Geest tien dagen later vervuld, nl. met Pinksteren.

De opening van Andersgedenkmonumenten valt tussen deze twee Christelijke feesten in. Enerzijds zou je de hemelvaart kunnen duiden als het aankomen op een hoger plan. Jezus immers ging in het Bijbelverhaal naar de hemel en kwam daarmee als het ware op een hoger plan. Dat is een betekenis die ons in deze tijd iets kan zeggen. Het is een tijd om iets van onszelf op een hoger plan te brengen en daarbij hulp te vragen aan iets wat ons dagelijks bewustzijn overstijgt, of je dat nu een hogere macht noemt, de kosmos of God.

*© Lezing 'Gedenken en religie over de wereld' ter gelegenheid van de opening van Andersgedenkmonumenten d.d. 9 juni 2011
Door Ineke Koedam, Weerschijn*

Tien dagen later herinnert Pinksteren ons er aan dat er altijd hulp is. Een mooie tijd dus om met een zuivere intentie je eigen aspiraties en ambities naar een hoger plan te tillen.

Foto 5: iconen uit de persoonlijke collectie van Abel Tasma

Tot slot. Er bestaan talloze mogelijkheden op het gebied van uitvaart en gedenken. Dat is mooi, maar tegelijkertijd denk ik altijd, als alles mogelijk is, dan weet ik het helemaal niet meer. Je persoonlijk laten bijstaan om tot jouw unieke en persoonlijk gedenkmomument te komen voor die betekenisvolle ander is wat Andersgedenkmonumenten vanuit een innerlijke bezielde kracht voorstaat.

Ik wil nog wel eens de regels aanhalen van Kahlil Gibran, Libanees dichter en auteur van het boekje de Profeet.

‘En altijd is het zo geweest
dat de liefde haar eigen diepte niet kent
dan op het uur der scheiding’.

In mijn werk mag ik iedere keer weer mee-beleven hoe waar dat is. Dat stemt mij ongelooflijk dankbaar. Ik spreek de wens uit dat beslissingen ten aanzien van sterven, afscheid en gedenken, vanuit de diepte van deze liefde, mogen worden genomen en dat Andersgedenkmonumenten daar een bijdrage in mag zijn.

Dank u wel.

Andersgedenkmonumenten

Rinus Tonder

Meeuwensingel 101

2903 TE CAPELLE AAN DEN IJSSEL

info@andersgedenkmonumenten.nl

www.andersgedenkmonumenten.nl

tel. 010 75 28 837 | 06 – 30 652 609

Ineke Koedam, geestelijk begeleider, heeft haar eigen praktijk *Weerschijn* voor stervenden en hun naasten en was geruime tijd verbonden aan het Rotterdamse Hospice De Vier Vogels. Ineke begeleidt mensen die betekenisvolle verliezen doormaken, spreekt op uitvaarten en verzorgt workshops over de spirituele dimensie van sterven, afscheid en rouw. Ineke is een veelgevraagd spreker en is de schrijver van het boek *Een Nieuwe Hemel en een Nieuwe Aarde, jouw unieke weg in dienstbaarheid* en de *Inspiratiekalender Het Octaaf, wijzelf als instrument in het scheppingsproces*.